

Taimikonhoidon vaikutukset metsikön jatkokehitykseen ja tuotokseen

Saija Huuskonen

METLA

Metsäntutkimuslaitos Skogsforskningsinstitutet Finnish Forest Research Institute www.metla.fi

Sisältö

1. Taimikonhoidon tavoitteet
2. Taimikonhoito kuusikossa
3. Taimikonhoito männikössä

1. Taimikonhoidon tavoitteet

- **Taimikonhoidon vaikutukset puuston kehitykseen**

- annetaan parhaille puille kasvutilaa

➔ **kasvu nopeutuu**

- poistetaan huonolaatuiset puut

➔ **laatu paranee**

- tuhoriskit pienenevät (lumi- ja hirvituhot)

➔ **elinvoimainen puusto**

- **Vaikutukset kannattavuuteen**

- ensiharvennuksesta saadaan enemmän hakkuutuloja
- myöhempien harvennusten hakkuutulot kasvavat, koska niissä voidaan korjata järeämpää puuta
- päätehakkuutulot kasvavat ja aikaistuvat, koska puusto järeytyy nopeammin ja on laadultaan parempaa kuin hoitamattomassa metsässä

Taimikonhoidon toteutuksen kriteerit

Metsänhoidollinen näkökulma

- kasvatettavan puuston kehitystä ei tule vaarantaa
- yleensä välttämätöntä ainakin kaksi hoitokertaa
- toimenpiteiden ajoitus riippuu edeltävästä käsittelystä
- puiden laadun parantaminen - etenkin männiköissä

Taloudellinen näkökulma

- kustannukset aina tuloja isommat
- mahdollisimman vähän hoitokertoja
- taimikonhoidolla tulisi luoda edellytykset kannattavalle ensiharvennukselle

Taimikonhoito - käsitteet

- **Varhaishoito - taimikonperkaus**
  - poistetaan vesa- tai siemensyntyinen kilpaileva puusto
  - reikäperkaus tai täysperkaus

- **Taimikonharvennus**
  - valitaan ensiharvennukseen saakka kasvatettavat puut
  - harvennetaan pääpuulajia
    - kaikista jäävistä puista ainespuuta
  - perataan kilpailevaa lehtipuustoa

Taimikonhoidon ajoitus

- **Taimikon perkaus:**
  - kasvatettavan puulajin kehitys ei saa vaarantua
= > kilpaileva (lehti)puusto poistettava mahdollisimman aikaisin

- **Taimikon harvennus:**
  - taimien elinvoimaisuus turvattava - ylitihyettä vältettävä
  - puiden laadun parantaminen - etenkin männiköissä

2. Taimikonhoito kuusikossa

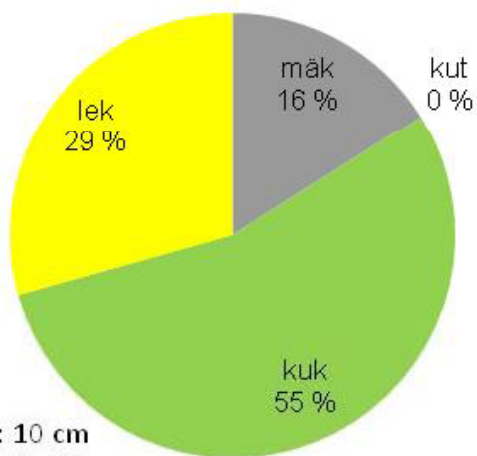
- Metsänhoito:
  - Rehevät kasvupaikat
  - Syntyy usein paljon luontaista lehtipuustoa
  - ➔ kilpailu resursseista

- Talous:
  - Taimikonhoidon kustannukset
    - Ajoitus
    - Kerrat

Esimerkki

- Tuore kangas, Väli-Suomi
- Laikkumätästys ja kuusen istutus 1800 kpl/ha
- Metsikön kehityksen ennustaminen MOTTI-ohjelmistolla
  - Ei taimikonhoitoa
  - Varhaisperkaus
  - Taimikonhoito (H_{dom} 6 m)
  - Varhaisperkaus ja taimikonhoito
- Kasvatus 70 v, 2 harvennusta ja päätehakkuu
- Harvennukset Tapion suositusten mukaan

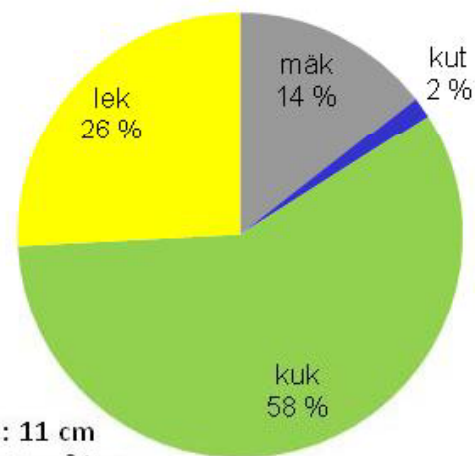
Ensiharvennuskertymät

Käsitlemätön

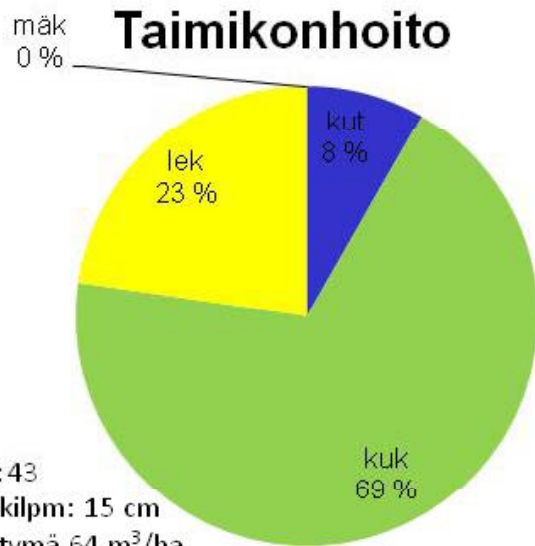
Ikä: 36
Keskilpm: 10 cm
Kertymä 32 m³/ha

Varhaisperkaus

Ikä: 36
Keskilpm: 11 cm
Kertymä 39 m³/ha

Taimikonhoito

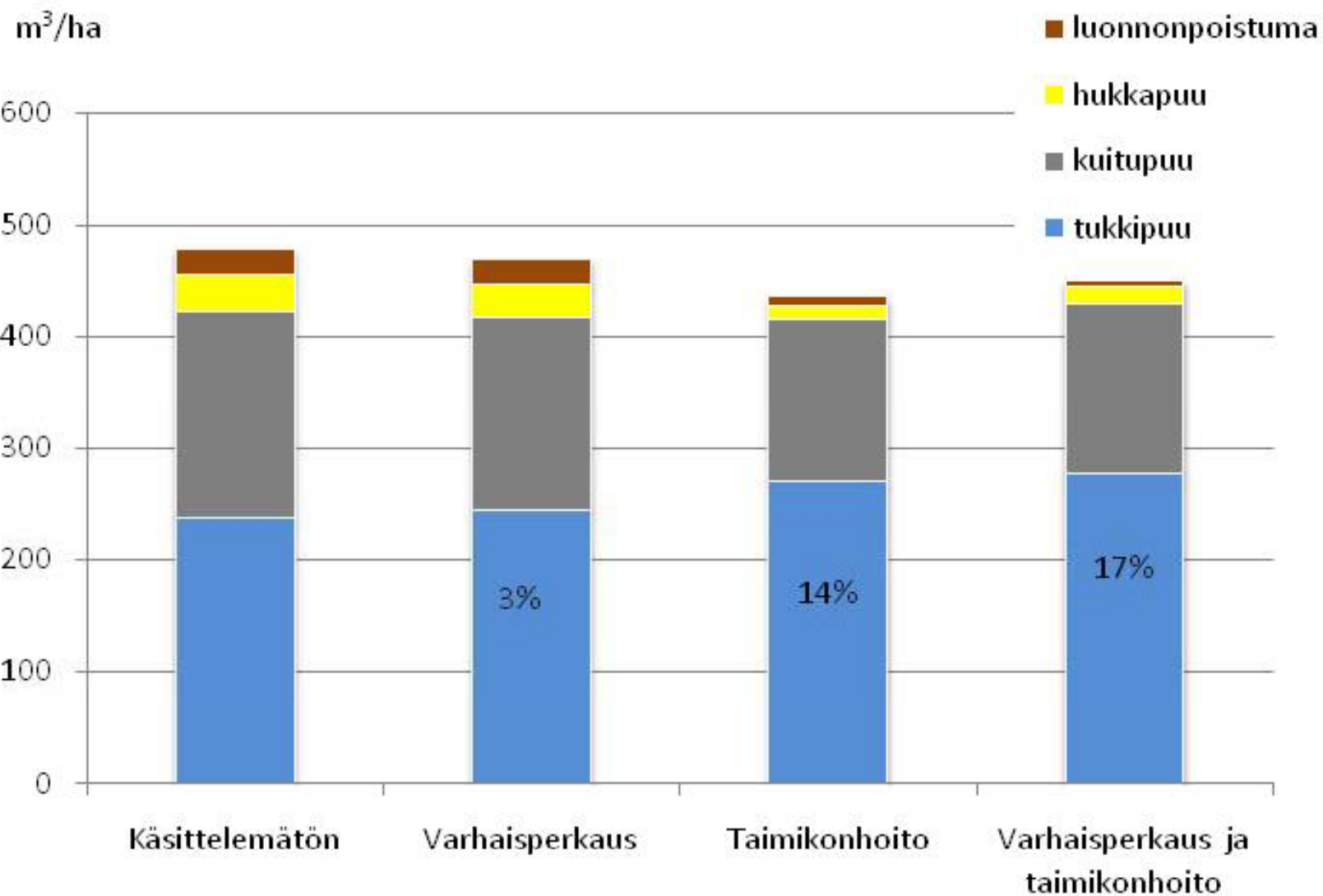
Ikä: 43
Keskilpm: 15 cm
Kertymä 64 m³/ha

Varhaisperkaus ja taimikonhoito

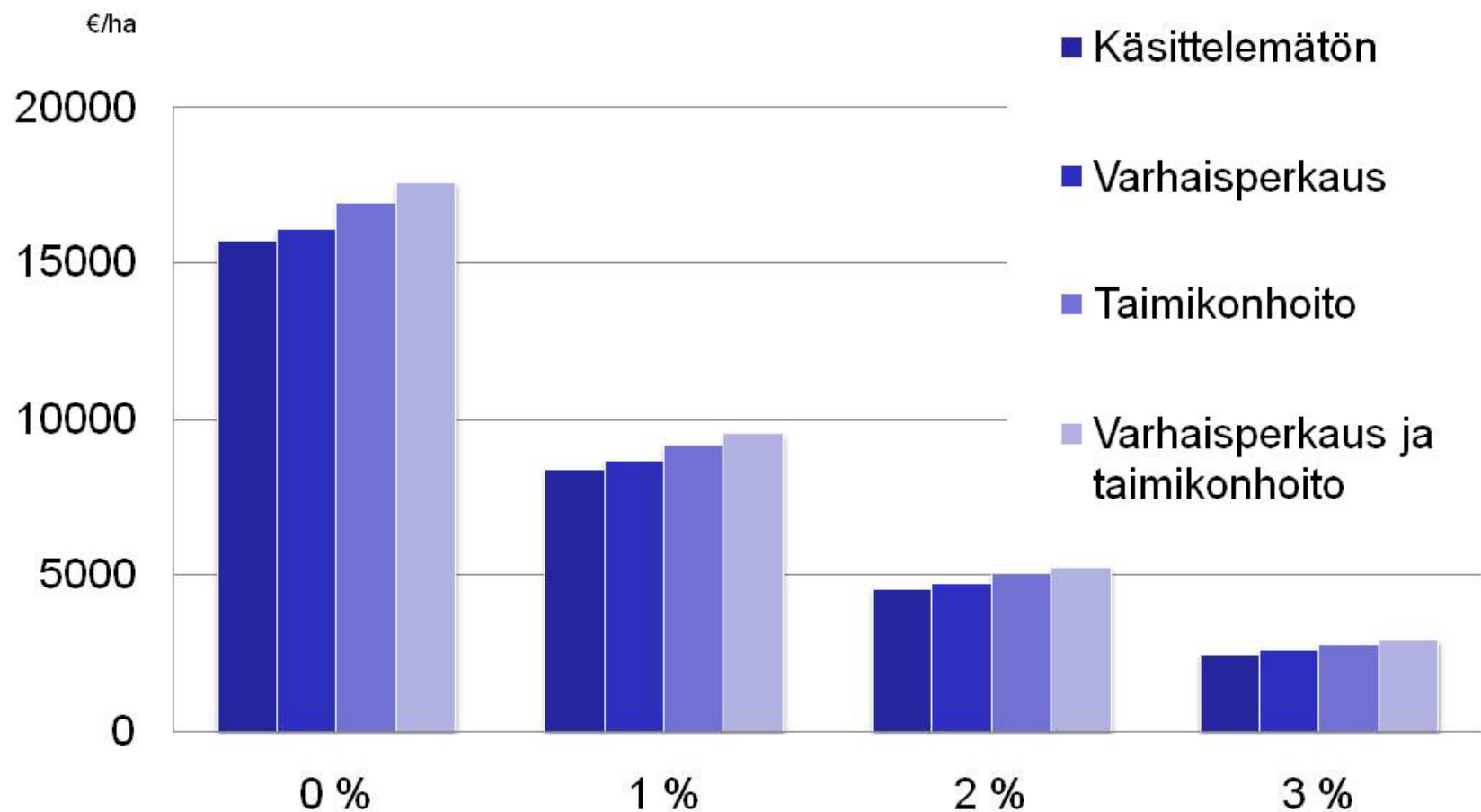

Ikä: 39
Keskilpm: 14 cm
Kertymä 57 m³/ha

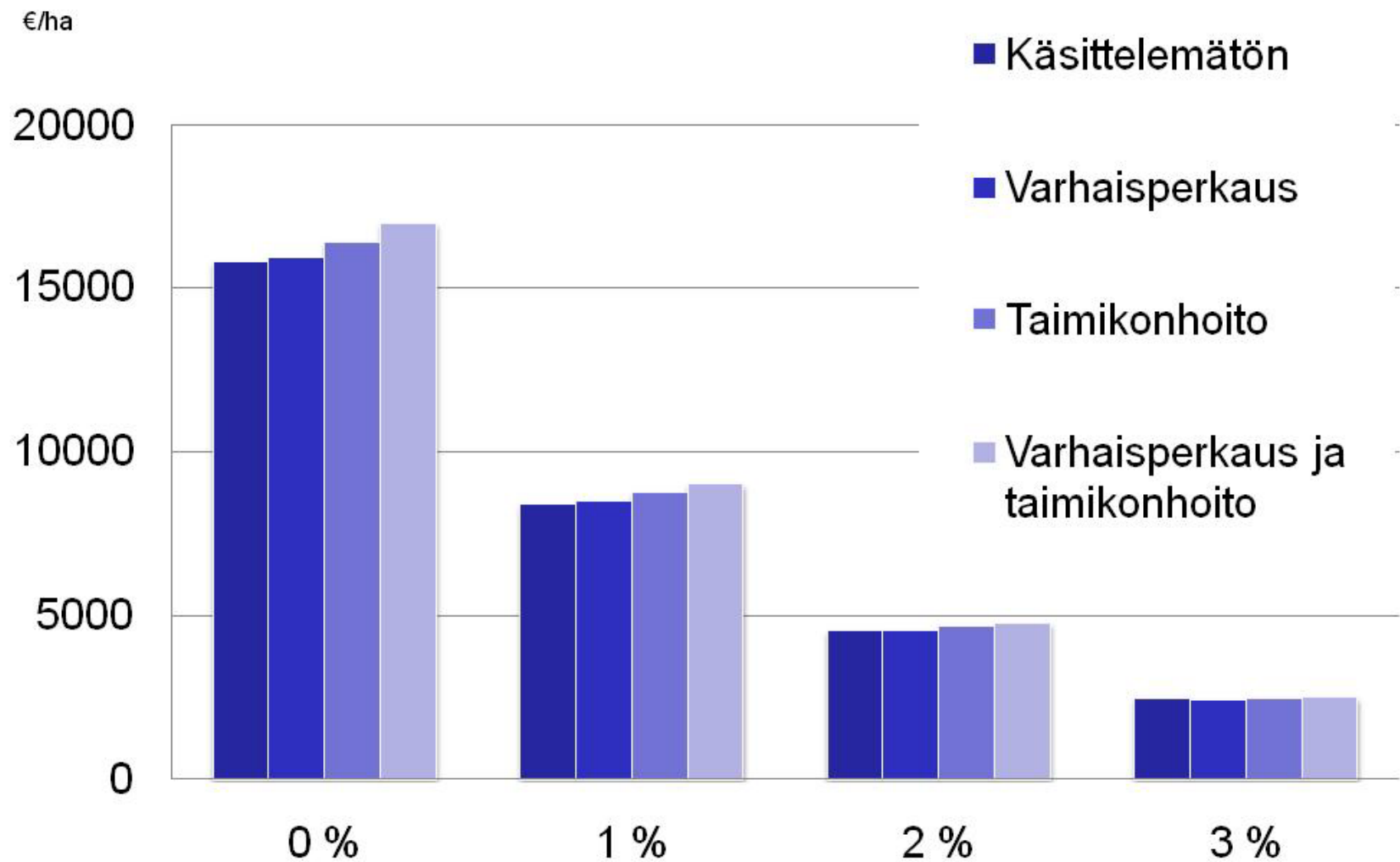
Kiertoajan tuotos

Kiertoajan hakkuutulot, NNA

Kiertoajan hakkuutulot, taimikonhoidon kustannukset mukana, NNA

3. Taimikonhoito männiköissä

- **Metsänhoito:**

- **Puuston laatu**

- Puiden kasvutila
    - Metsänhoidollinen tila

→ Alkukasvatus tiheänä

- **Talous:**

- Puuston järeytyminen
    - Ainespuukertymä ensiharvennusvaiheessa
  - Taimikonhoidon kustannukset

Taimikonhoidon vaikutus ensiharvennusvaiheessa

Hoitamaton, tiheä metsikkö

- harvennettava aikaisemmin

**harvennuksessa korjattavat
puut pieniä (eivät edes
kuitupuun kokoisia)**

→ pienet hakkuutulot

Taimikkovaiheessa hoidettu metsä

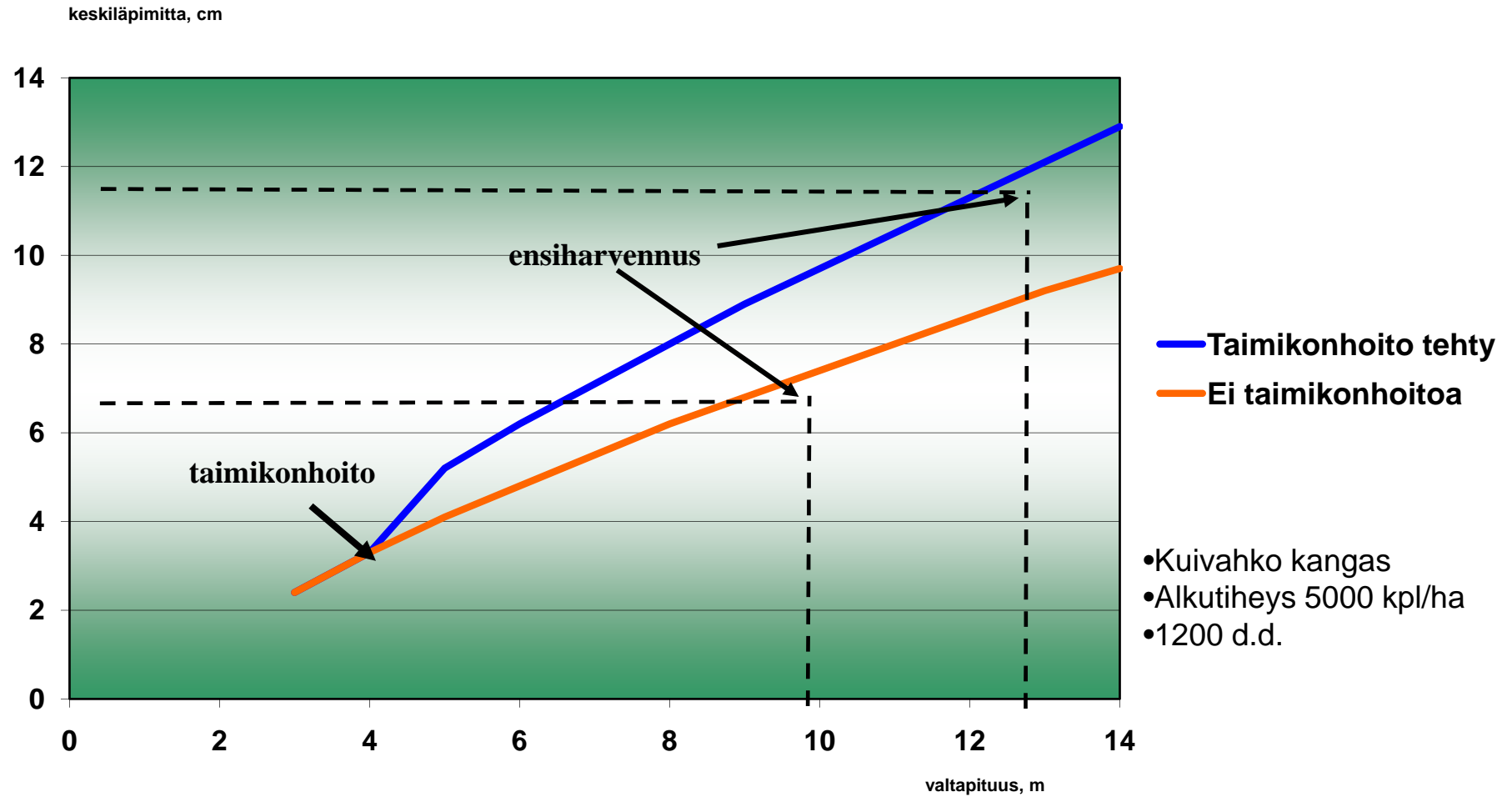
- ensiharvennusta voidaan viivästyttää,

**harvennuksessa poistettavat
puut jo kuitupuun mitat
täyttäviä**

→ suuremmat hakkuutulot

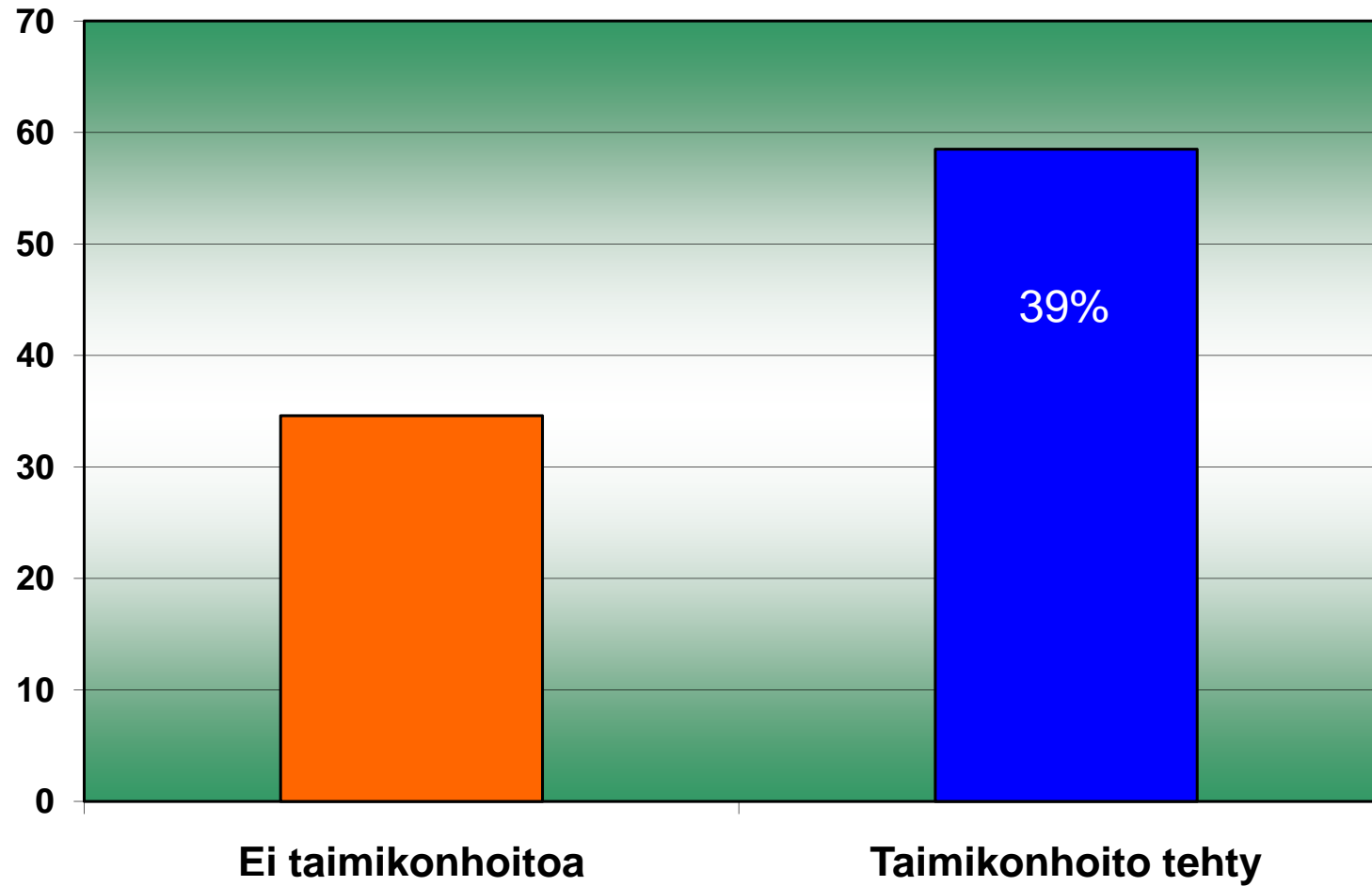
Puiden läpimitan kehitys mäntytaimikossa

Huuskonen, S. & Hynynen, J. 2006. Silva Fennica 40(4):645-662.

Ensiharvennuskertymä

Kertymän tilavuus, m³/ha

Kasvupaikan ja metsikön tiheyden vaikutus istutusmännikön vuosiluston paksuuteen

Varmola, M. 1989. Silva Fennica 23(4):259-269

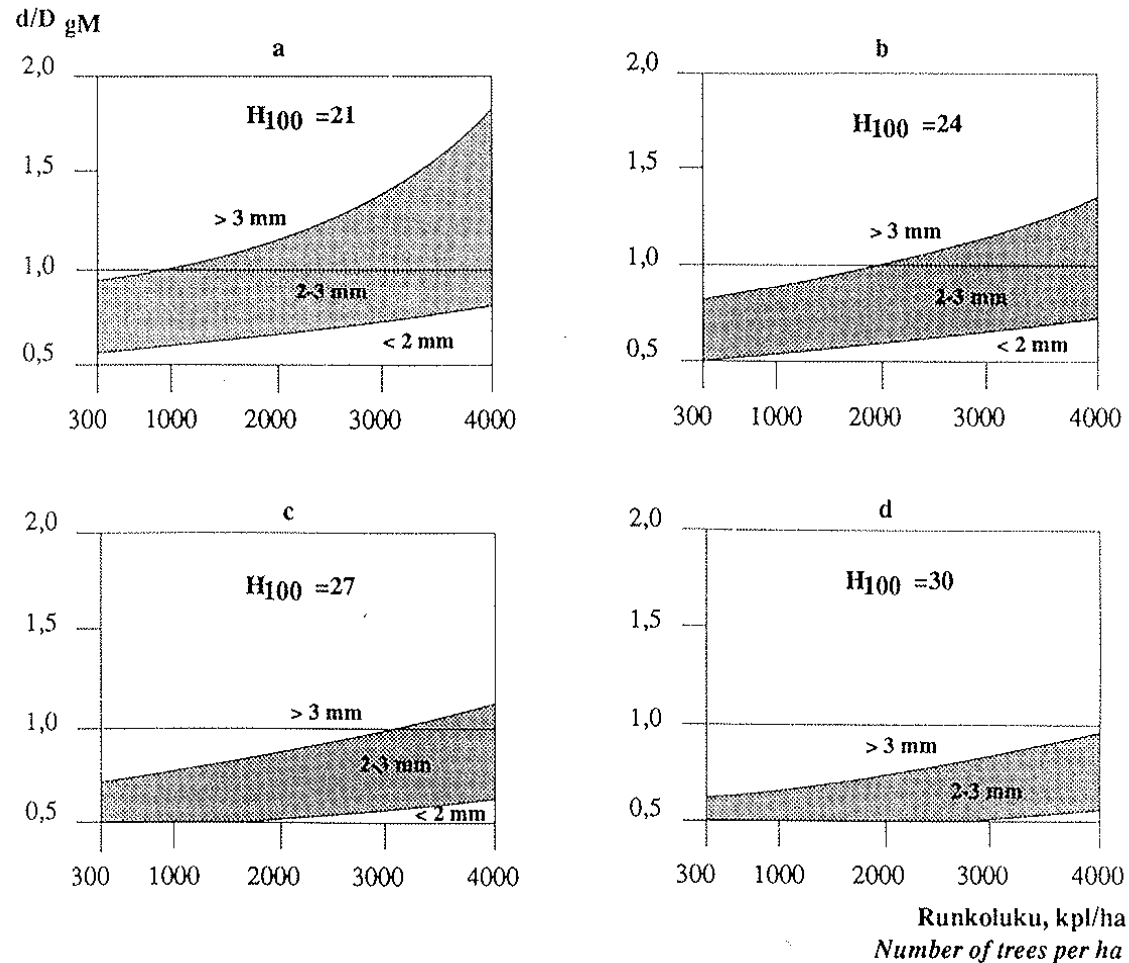
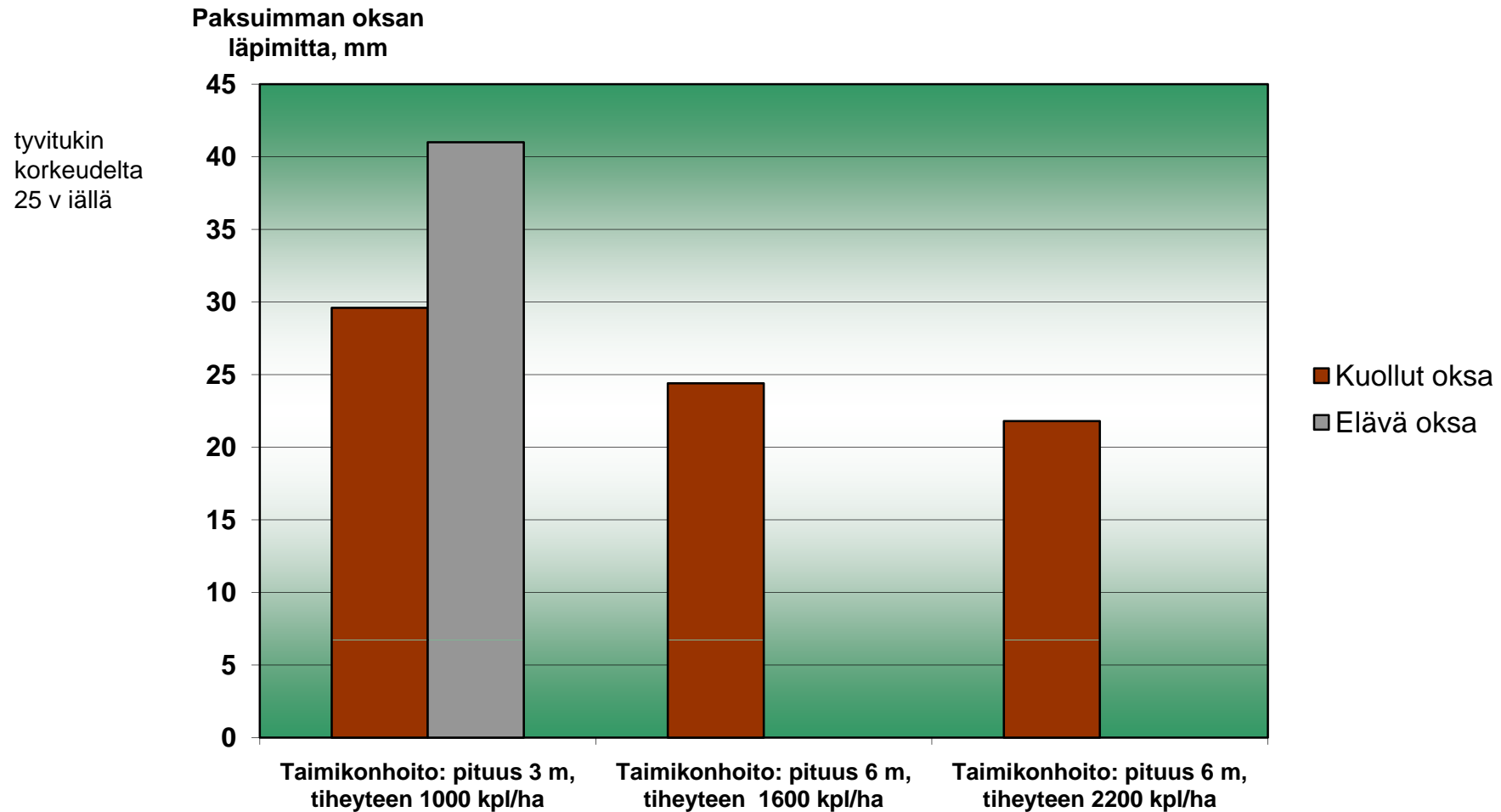

Figure 3. Mean ring width (under 2 mm, 2–3 mm, and over 3 mm) at stump height from the pith to 75 mm as a function of the state of a tree (d/D_{gM}) and the number of stems in different sites (a=poor Vaccinium-type, b=rich Vaccinium-type, c=Myrtillus-type, d=Oxalis-Myrtillus-type).

Taimikonhoidon vaikutus oksien paksuuteen

Varmola, M. & Salminen, H. 2004. Scandinavian Journal of Forest Research 19:142-151

Yhteenveto

- Taimikonhoidolla vaikutetaan:
  - Puulajisuhteisiin
  - Puiden kokojakaumaan
  - Puiden laatuun
  - Ensiharvennuskertymään
  - Ensiharvennuksen ajoittumiseen
  - Tukkipuun tuotokseen koko kiertoaikana
  - Koko kiertoajan pituuteen

Aktiivinen metsänhoito on myös taloudellisesti kannattavaa